

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. XXVIII. De Hermunduris, & posteriori Sveviâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

venerati sint. de quâ re sic Helmoldus lib. I, cap. VI: *Peragratis multis Slavorum provinciis, pervenerunt ad eos qui dicuntur Rani, sive Rugiani, & habitant in corde maris. Ibi fomes est errorum, & sedes idololatriæ. Prædicantes itaque verbum Dei cum omni fiducia; omnem illam insulam lucrati sunt. ubi etiam oratorium fundaverunt, in honorem domini ac salvatoris nostri Iesu Christi, & in commemorationem sancti Viti, qui est patronus Corveje. postquam autem, permittente Deo, mutatis rebus, Rani à fide defecerunt; statim, pulsus sacerdotibus atque Christianicis, religionem verterunt in superstitionem. nam sanctum Vitum, quem nos martyrem ac servum Christi constemur, ipsi pro Deo venerantur, creaturam anteponebant creatori. Non est aliqua barbaries sub cælo, quæ Christianos ac sacerdotes magis exhorreat. solo nomine sancti Viti gloriantur: cui etiam templum ac simulacrum amplissimo cultu dedicaverunt; illi primatum deitatis specialiter attribuentes. De omnibus quoque provinciis Slavorum illic responsa petuntur; & sacrificiorum exhibentur annua solutiones. Sed nec mercatoribus, qui forte ad illas sedes appulerint, patet ulla facultas vendendi, vel emendi, nisi prius de mercibus suis deo ipsorum preciosa quaque libaverint: & tunc demum mercimonia foro publicantur. Et eodem lib., cap. XXXVII: *Quodam tempore, quum Henricus resideret in urbe Lubeke; ecce improvisus supervenit exercitus Rugianorum, sive Ranorum. subvectique per alveum Trabena, urbem navibus circumdederunt. Sunt autem Rani, qui ab aliis Runi appellantur; populi crudeles, habitantes in corde maris, idololatriæ supra modum dediti, primatum præferentes in omni Slavorum natione; habentes regem, & fanum celeberrimum. unde etiam propter specialem fani illius cultum, primum venerationis locum obtinent: & quum multis jugum imponant, ipsi nullius jugum patiuntur; eò quòd inaccessibiles sint, propter difficultatem locorum. Gentes, quas armis subegerint, fano suo censuales faciunt. Victores aurum & argentum in ararium dei sui conferunt; cetera inter se partiuntur. Item cap. LIII: *Inter multiformia Slavorum numina, præpollet Zwante Vith (Polonicè nunc Sniety VII, id est, sanctus Vitus) deus terra Rugianorum; utpote efficacior in responsis: cujus intuitu ceteros quasi semideos aestimabant. unde etiam in peculium honoris annuatim hominem Christianicam, quem fors acceptaverit, eidem litare consueverunt. Quin & de omnibus Slavorum provinciis statuas sacrificiorum impensas illo transmittunt. Mirâ autem reverentiâ circa fani diligentiam affecti sunt. nam neq; iuramentis facile indulgent, neque ambitum fani vel in hostibus temerari patiuntur. Manent etiam nunc ad prædictum lacum vestigia antiquissimi cujusdam operis; cujus editum ac proceris arboribus asperum vallum hodiè incolæ regionis vocant de Borch wall, id est, burgii sive castelli vallum.***

Atque hæcenus SVEVORUM pars inter Albim Svevumque sive Viadrum flumina, & mare Svevicum explicata est. De iis, qui trans Viadrum incolere Svevi, posteriùs auctor noster acturus est. nunc ab Albi ad Danubii ripam stylum conversurus, sic sermonem de istis ad Albim claudit: *Et hæc quidem pars Svevorum in secretiora Germania porrigitur. id est, in remotiora, ut antè dictum, respectu Hermundurorum, Nariscorum, Marcomannorum, Quadorum, Sveviæ itidem nationum; quæ proximæ erant provinciis Romanis, Rhætiae, Norico, ac Pannoniis.*

CAP. XXVIII.

De HERMUNDURIS, & posteriori SVEVIA.

DANUBII ripam descripturus, sic exorditur auctor in eodem libro de Germania: *Propior (ut, quo modo paullo antè Rhenum, sic nunc Danubium sequar) HERMUNDURORUM civitas: fida Romanis; eoque solis Germanorum, non in ripâ commercium, sed penitus, atque in splendidissimâ Rhætiae provinciae coloniâ. passim sine custode transeunt; & cum ceteris gentibus arma modo castraque nostra ostendamus, his domos villasque patefecimus, non concupiscentibus. Magna sanè fuit Hermundurorum civitas, à Salæ confluente ad Danubium usque in longum porrecta. Verùm hæc amplitudo agrorum ab Harudum demum in Bojohæmum migratione cepit. nam antè Mæno tenus porrigebantur Hermunduri; primò Helvetiis, ut supra ostensum, dein Harudibus Mænum inter Danubiumque incolentibus. Ceterum Strabo, inter alia, id etiam imperitè fecit, quòd partem Hermundurorum trans Albim collocavit. quidpe eadem tempestate Paterculus, qui ipse, sub Tiberio duce, hisce in oris militans, coràm loca inspexit, sic scriptum reliquit: *Albis Semnonum Hermundurorumque fines præterfluit. Fines igitur horum cis Albim, quos post Harudum migrationem habuere, indicentur. Cheruscis, ad dictum Salæ confluentem, fuisse finitimos; Chartis etiam, citra Salam colentibus; jam antè patuit, quum de his populis ageretur. Ab occasu igitur inter Hermunduros atque Chattos**

terminus fuit Sala amnis, ad opidum usque *Salefeld*; inde linea ad Radiaci fontem; & mox ipse Radiacus Mœnusque ad Redonitii usque confluentem, & opidum *Bamberg*: Hinc Redonitio, & mox Aeschio, amnibus, dein lineam ad opidum *Koniges prun*, ac denique Brentio, qui in Danubium evolvitur, ab Alemannis discreti fuere; ut supra ostensum est. A meridie ipse Danubius, Romani imperii Germaniæque terminus, à Rhætiâ provinciâ eos distingvebat, à Brentii conflente, ad opidum usque *Ingolstat*. cui ripæ opposita est, à xx millibus passuum, *splendidissima illa Rhetia provincia colonia, Augusta Vindelicorum*: quam heic auctorem intelligere, suo loco latius demonstrabitur. Atque sic rectè Hermunduri in fronte erunt Germaniæ, respectu scilicet Italiæ, & provinciæ Romanorum Rhætiæ. auctor enim noster paullo post; *Iuxta Hermundurios*, inquit, *Narisici, ac deinde Marcomanni, & Quadi agunt*. & mox: *Eaque Germaniæ velut frons est, quatenus Danubio preteritur*. Ab ortu limite juxta lineam ab Ingolstadio ad fontem Mœni, à Nariscis dirimebantur; de quibus proximo loco dicitur. inde ab ortu brumali, ad Albim usque flumen, Bojohæmicis jugis à Marcomannis arcebantur: hinc, ab ortu æstivo, dicto flumine à Semnonibus, ad Salæ usque confluentem; ut supra demonstratum.

Continetur hodiè his finibus, Anhaltini principatus, ducatusque Saxonie portiones inter Salam atque Albim: Misnia ferè tota, exceptâ eâ particulâ, quæ trans Albim est: Voilandia tota; Coburgiensis ducatus pars, quâ opidum *Coburg*; dein Brandeburgiensibus marchionibus subiecta opida *Culmbach, Cronach, Pareut*: hinc Franciæ pars ad lævam Mœni ripam, quâ opida *Bamberg & Forchaim*: item Palatinatus superioris exigua portio, quâ urbs hodiè Germanicarum vel nobilissima Norimberga, cum agro suo. dein Sveviæ ducatus portio, quâ opida *Dinkelspühel & Nördlingen*.

At controversia heic incidit nobis, cum ipso auctore nostro Tacito, haud levis, super Hermundurorum finibus, nec temerè negligenda. *In Hermunduris*, inquit, *Albis oritur, flumen inclitum, & notum olim: nunc tantum auditur*. Albi ortum scimus esse in extremis Bojohæmi versis orientem æstivum finibus, in confinio Silesiæ, quâ opidum haud procul situm *Smideberg*, in valle, vulgò *Teufels grund* dictâ, quasi dicas *Vallem diaboli*: ubi ex monte profluit, qui vulgò vocatur *das Risen gebirge*, id est, *Gigantum juga*; longè ab iis finibus, quos Hermunduris assignavi. quamobrem perperam hos descripsisse videri possim. Sanè contra tam gravis auctoris verba, quem redarguere summæ fuerit fortè temeritatis, quod respondeam, vix habeo. Nec tamen facile inducor, uti credam, eò usque Hermundurorum finibus fuisse extensos. Quin ipse dissuadet Tacitus, annal. 11; ubi prælium inter Cheruscicos ac Marcomannos, sive inter Arminium & Maroboduum, Svevorum regem, describit, his verbis: *Non alias majore mole concursum, neque ambiguo magis eventu, fuis utrimque dextris cornibus. Sperabaturque rursus pugna, ni Maroboduus castra in colles subduxisset. id signum percussit fuit: & transfugis* (Ingviomero, Arminii patruo, cum manu clientium) paulatim nudatus, in Marcomannos concessit. Hos igitur colles quosnam esse dixeris, nisi eos, qui Misniam à Bojohæmo dirimunt? nam Cheruscicos Maroboduus, non autem Maroboduus Cheruscis bellum intulisse, satis ex historiæ contextu constat. Itaque Cherusci, quum ipsum Maroboduum, Marcomannorum, Hermundurorumque, Semnonum ac Langobardorum regem, armis petere decrevisset, non domi, intra suos finibus eum operi sunt; sed per proximos Hermundurorum finibus, ad eum versus in Marcomannos contendentes, in confinio Hermundurorum Marcomannorumque, circa ea loca, ubi nunc opida Misniæ visuntur *Zwicke & Chemnitz*; cum exercitu offenderunt. Illic pugna commissa est. ex quâ Maroboduus, animo percussus, in colleis, circa opida *Annæberg & Mariæberg*, castra subduxit: nudatisque transfugis, quum rebus suis diffideret, in Marcomannos, id est, in Bojohæmum concessit. Ergo si prope Annæbergam & Mariæbergam mox Marcomannorum sternuntur fines; certè nullo pacto ultra hos, ad verum usque Albi fontem, Hermundurorum fines extendi possunt. Nec verò est, quòd suspicari velis, ab dextrâ Albi ripâ, id est, in Semnonum finibus, prælium commissum, atque inde castra in colleis subduxisse Maroboduum, tandemque in Marcomannos concessisse. quidpe in Semnonibus exercitum ducere Maroboduus non audebat; Semnonibus ac Langobardis è regno suo ad Cheruscicos delapsis; ut narrat ibidem Tacitus. Neque enim offensivum, sed defensivum bellum tum gerebat; quidpe qui adeò viribus suis diffidebat, uti Romam auxilium à Romanis rogatum mitteret. Tum verò Arminium, veterem Cheruscicorum, Chatterumque, solertem ac peritum ducem, trans Albim, difficili trajectu, & unde periculosus reductus, in confinium Marcomannorum duxisse exercitum, haud credibile est: præsertim,

præfestim, quum proprius ac tutius, per Hermunduros, petere Maroboduum quiret. nec adeò vecors, omnisque consilii militaris expertus Arminius, uti extremos Semnonum fincis petens, Hermundurum, Maroboduui subiectum regno, post terga hostem relinqueret: qui facile iussu regis sui, dum ille cum Cheruscis abesset, trajecto Salâ flumine, agros eorum depopulari, ac prædam inde agere potuisset. quod ipsum Arminius solerti animo prævidens, quum conterminos Semnones, Langobardosque, socios haberet armorum: proximos Maroboduani regni fincis Hermunduros ingressus, prælium prædicto loco commisit. Quod si verò infra Bojohæmum, trans Albim, in ea loca, quæ complexu amnis jugisque Bojohæmicis includuntur, Hermunduros protendere velis; me-
 10 mineris, Paterculum tradere, Hermundurorum fincis Albim præterfluere, non interfluere. tum verò si hac regione Hermunduri fuerunt, dicta autem pugna ultra monteis in Semnonibus commissa; jam non ex collibus in Marcomannos, sed in Hermunduros Maroboduus concessit. Si verò intra Hermundurorum fincis, inter dictos monteis Bojohæmicos Albimque amnem, pugnam commissam contendas; castraque non in monteis, Bojohæmum à Misiniâ ac Lusatiâ separanteis, sed in alios quosdam intra dictum spatium porrectos colleis subducta: doceas me velim, quâ ratione inde Maroboduus in Marcomannos, id est, ultra Albim in meridiem versùs contendens, tutus esse potuerit ad-
 20 versus acerrimum hostem, quem jam intra latebras Hercyniæ silvæ, ut vocat Arminius eodem libro apud Tacitum, & patentes campos admiserat? Sed totum id, quod regnum Bojohæmi est inter monteis saltumque Hercynium; Marcomannorum fuisse tum temporis sedem, latius infra firmissimis demonstrabo argumentis. nunc hoc, quod institueram, expediam. Nempe tot ac tantis subnixis argumentis, verum Albi fontem ignorasse Tacitum, audacter adfirmo. quod & ipse tantum non disertis fatetur verbis, quæ sunt istiusmodi: *Flumen incertum, & notum olim: nunc tantum auditur*. Notum erat, quum Drusus, Tiberius, ac Germanicus, aliique Romani exercitus duces, Cheruscis, Chattos Hermundurosque debellarent. Trajano autem imperitante, cuius imperii primo anno librum de Germaniâ condidit Tacitus, quum Romani ab illorum finibus recesserant, audiebatur tantum. Error autem Tacito hinc natus videtur, quòd, quum tres, fatis magni, æquales inter se concurrerent circa opidum *Budynæ* alvei, æquali spatio à
 30 fontibus profluentes; quorum unus ex oriente Albi est; alter ex meridie adcolis *Wltava*, Germanis *Moldan*, Pragam interfluens; tertius ex occidente Egra: hunc ex tabulâ aliquâ geographicâ arbitratus est ille esse Albim, in Hermunduris exorientem; scilicet, quia id ei nomen ab imperito geographo adpositum; vel etiam, quia nullum prorsus omnibus. Egræ verò fons in Hermundurorum confinio, unâ cum Salæ ac Mœni fontibus, uno eodemque profunditur monte, qui vulgò adcolis dicitur *der Fichtelberg*, quasi dicas *Pimiferum*. Ceterum eadem errandi ratio Ptolemæum quoque à vero Albi ortu seduxit. etenim, si tabulam ejus Germaniæ benè perspicias; fontem amnis ei esse deprehendes, qui à meridie exoritur Voltavæ fluminis fons est genuinus. Verùm hæc de erroribus circa fontem Albi dicta sufficiant. Fines igitur Hermundurorum nationi manebunt,
 40 quos supra circumscripti.

Nomen eorum corruptum esse in exemplaribus Strabonis *Εὐμόνδοροι*, pro *Εἰμόνδοροι*, jam alii ante me observarunt viri docti. Apud Ptolemæum idem vocabulum depravatus legi puto *Δαυδῆτοι*, pro *Εὐμόνδοροι*. Hermunduros debere esse, situs indicat.

Ceterum uno atque altero sæculo post Taciti ætatem, quum Alemanni, Franci, ac Saxones, Svevorumque trans Salam atque Albim nationes, Gothi, Burgundiones, Vandali, Quadi, ac Marcomanni, propriis ac discretis ab invicem nominibus clari haberentur; soli HERMUNDURI dicti fuere Romanis SVEVI, & regio eorum SVEVIA: credo eâ potissimum occasione, sive causâ, quia hi post Alemannos atque Francos Romanis, in Galliâ provinciâ ad Rheni ripam agentibus, proximi. Hos intelligit
 50 cosmographus Aethicus: *Oceanus occidentalis habet gentes; Gothos, Thuringos, Herulos, Marcomannos, Langobardos, Svevos, Francos, Alemannos*. Nam & Gothi, & Thuringi, & Heruli, & Marcomanni, & Langobardi, nationes antea censebantur unius Svevicæ gentis; ut supra ostensum. Sic & apud Orosium lib. VII, cap. XV: *Insurrexerunt gentes, Marcomanni, Quadi, Vandali, Svevi, atque omnis penè Germania*. Et cap. XXXVIII: *Quibus nunc Galliarum Hispaniarumque provincia premuntur, Alanorum, Svevorum, Vandalarum, Burgundionum incursionibus*. Fl. Vopiscus, in Aureliano: *Gothi, Franci, Svevi, Vandali*. Horum quoque Hermundurorum sedem intellexit auctor tabulæ itinerariæ, in quâ vocabulum SVEVIA super Rheni ripam, inter Maguntiacum Argentoratūque depictum

depictum est: non quia Rheni ripam tunc coluerint Svevi; sed quia è regione dictorum opidum, ultra Alemannos fuerunt: quos eà tempestate inter Mœnum Danubiumque, Rheni ripam coluisse, suprâ satis probatum est. Sic Vandulorum, ac Lugiorum, Buriorumque nomina, in eadem tabulâ, in Danubii ripâ, etiam infra Marcomannorum Quadorumque vocabula posita sunt; quum tamen Vanduli mare Svevicum, Lugii Vistulam, Burii Viadrum adcoluerint; ut infrâ ostendetur. Poëtas tamen ejusdem sæculi, nescio unde errore hausto, (nam per licentiam poëticam factum haud temerè dixerim) Alemannos Svevorum adpellasse nomine video. sic Aufonius, in epigrammate ad Valentinianum Gratianumque Augustos:

*Cede, fugâ, flammis stratos perisse Suëvos;
Nec Rhenum Gallis limitis esse loco.*

10

Alemannos hos fuisse, à Gratiano, primùm circa Argentariam in Galliâ, dein trans Rhenum circa Danubii fontem victos, suprâ ex Marcellino demonstravi: qui eà tempestate vixit, in Romanorum castris stipendia fecit, historiamque de rebus à Romanis gestis condidit. Sic idem poëta in proximè sequenti epigrammate, de Danubio & iisdem Gratiani victoriis:

Quâ gelidum fontem mediis effundo Suëvis.

Et in precatione consulari:

*Hostibus edomitis, quâ Francia mixta Suëvis
Certat ad obsequium, Latis ut militet armis.*

20

Sic item Claudianus, primo in Eutropium:

*Germanis responsa dabat, legesque Caycis
Arduus; & flavis signabat jura Suëvis.*

Et paullo pôst: *Ante pedes humili Franco, tristisque Suëvo*

Perfruo; & nostrum video, Germanice, Rhenum.

Ubique intelligendi sunt Alemanni, Francis ad Lonam amnem tunc temporis contermini. nam hos crebras in Galliam tunc fecisse excursiones, liquet ex historiâ Marcellini. Atque horum sedem Alemanniam, adpellat Claudianus in panegyrico de quarto consulatu Honorii:

*Ante duces nostrum flavam sparsere Sicambri
Cæsariem; pavidoque orantes murmure Franci
Procubere solo, juratur Honorius absens:
Imploratque tuum supplex Alemannia nomen.*

30

De veris Svevis, id est, de Hermunduris Rhætiae vicinis, Marcellinus, diligens aliàs curiosusque Romanarum rerum narrator, prorsus nihil memorat. credo, quia etiam tum quieti, ac Romanis fidi vicini, quales fuere Taciti ævo. sed nec alii scriptores, Marcellini Aufoniique ac posterioribus sæculis, ullam fecerunt Hermundurorum mentionem; quum tamen credibile non sit, inter tantas reliquorum Germanorum rapinas, solos eos æternùm ab irruptionibus in proximas provincias Rhætiam Galliamque faciendis abstinuisse. At contrâ Svevi in Hispaniam irrupisse memorantur. qui certè nulli alii esse potuerunt, quàm Hermunduri. nam aliæ Svevorum nationes suis sibi peculiaribus propriisque semper adpellantur nominibus, *Vandili, Gothi, Burgundii, Marcomanni, Quadi*. Jornandes de Gothorum rebus, sub Leone Glycerioque imperatoribus gestis, loquens, Sveviam finibus describit hujusmodi: *Danubium congelatum Theodemir Gothorum rex cernens, pedestrem ducit exercitum: emensoque Danubio, Svevis improvisus à tergo apparuit. nam regio illa Svevorum ab oriente Bajoarios habet, ab occidente Francos, à meridie Burgundiones, à septentrione Thuringos. quibus Svevis tunc juncti Alemanni etiam aderant; ipsique Alpes Rheticos omnino regentes.* Quamvis mirus in plerisque temporum simul locorumque confusor sit Jornandes; tamen ex his satis planè perspicitur, eam intelligi Sveviam, quæ circa Mœnum posita, id est, Hermundurorum antiquam fedem. Partim sui temporis eum descripsisse Sveviam, partim ut erat sub Leone imperatore, patet ex præsentis temporis verbo *habet*; dein ex plusquàm perfecti temporis verbo *tunc aderant*. Thuringi Svevis istis erant contermini à septentrione ex lævâ Salæ ripâ; quâ antea Chatti: Franci ab occidente, inter Mœnum ac Nierum; ubi antea Alemanni: Burgundiones quondam à meridie ad Danubium; unde mox in proximam transierunt Galliam: Bajoarii ab oriente, in Bavarie Palatinatu. Alemanni quondam juncti fuere in Rhætia. Unde Procopius etiam, qui mirè alioquin omnia Germaniae confudit, ut suprâ, lib. 11, in Tungris ostensum est, ita tradit rer. Gothicar. lib. 1:

Târ

Τῶν ἢ Θουριγγίων Βυργυγγίωνες ἢ πολλῶ ἀπην πρὸς νότον ἀίμεν πτεραμίδροι ὄνομα. Σάβαοί τε ἰσὸς
Θουριγγίων ἢ Ἀλαμανοί, ἰσχυρὰ ἔειπ. id est: *Haud procul Thoringis Burgundiones, in austrum*
versus, colebant. iterumq. sub Thuringis Svabi & Alamani, valida gentes, Manet hodièque,
in antiquis circa Norimbergam Svevorum sedibus, nomen eorum in duobus opidis *Schwabach*: quorum alterum in septemtriones versum fluvio cognomini adpositum.

At tandem verò, quum Alemanni prorsus omnes Germaniam reliquerunt; Svevi Hermunduri in eorum fedeis paulatim ad Danubii fontem, ac porrò in Rhætiam ad Brigantium usque lacum succedentes, nomen his terris suum intulerunt, quod in hanc usque diem manet. nam *Schwaben land* dicitur regio, ducatus titulo insignita; & incolæ
10 *Schwaben*. Hinc est illud Paulli Diaconi, lib. II, cap. XV: *Liguria usque ad Gallorum fines extenditur. inter hanc, & Svaciam, hoc est, Alamannorum patriam, que versus septemtrionem est posita, dua provincia, hoc est, Rhetia prima, & Rhetia secunda, inter Alpes consistunt, in quibus proprie Rheti habitare noscuntur.* At lib. III, cap. XV III, Aufonii & Claudiani more, Svevorum Alamannorumque nationes, vel faltem nomina, confundit: *Ex Svacorum, hoc est, Alamannorum gente oriundus, inter Longobardos creverat.*

Ex his igitur satis clarè jam manifestòque patet, posterioribus sæculis eam, ceu proprio peculiarique vocabulo, dictam fuisse *SVEVIAM*, quæ antea, particula permagna illius Sveviæ, Hermundurorum fuit sedes.

CAP. XXIX.

20

De *NARISCIS*: qui & *NARISTI*, & *NARISTÆ*;
& posterioribus temporibus *ARMALAUSI* dicti.

AUCTOR noster, eodem libro de Germaniâ: *Iuxta Hermunduros Narisci, ac*
deinde Marcomanni & Quadi agunt. eaque Germania velut frons est, quatenus Danubio pratexitur. Ergo *NARISCI* quoque in ripâ Danubii, inter Hermunduros ac Marcomannos, qui Bojohæmum incoluerunt. Limites igitur fuere, à meridiè Danubius, ab Aeni confluenta ad Ingolstadium usque: ab occasu, linea hinc ad Mæni fonteis ducta: ab ortu æstivo, Bojohæmici montes ac saltus. Atque huc rectè
30 faciunt etiam ea, quæ à Strabone, ac Ptolemæo, super Nariscis & Gabretâ silvâ & Navo flumine adferuntur. quorum hic ita: Ἴπερ τὰ Σιδητὰ ὄρη τὸ εὐροχαιμαί. ἰσὸς ἢ τὰ ὄρη Οὐαερσί. ἔπειτα ἢ Γαβρέτα ὄρη. ἰσὸς ἢ τὴν Γαβρέτα ὄρη Μαρκωμανοί. hoc est: *Supra Sudetos montes Teuriochama: sub montibus Variisti: dein Gabrita silva: sub Gabritâ silvâ Marcomanni.* Sudeti montes sunt, qui in Theuringiâ exsurgentes, effusis Visurgi, Salâ, Mæno, Egrâ, ac Navo, amnibus, Bojohæmi latus occidentale cingunt ad Danubium: in quibus saltus sternuntur Theuringicus & Bojohæmicus, vulgò *der Döringer und Böhaimer wald*. Supra hos monteis collocat *Teuriochamas*, qui fortè sunt *Theuringi*: infra hos *Οὐαερσούς*: quorum vocabulum jam alii antè me correxerunt in *Ναερσοί*. Marcomanni Bojohæmum tenuere. Gabrita igitur silva fuit inter Nariscos & Marcomannos, id est, in dictis montibus Sudetis, à Bojohæmi ac superioris Palatinatus confinio in Theuringiam usque extensa. Atque hinc rectè paullo antè flumen, quod hodiè vulgò adpellatur *die Nabe*, ex Gabretâ silvâ profluere tradidit. Verba ejus illic hæc sunt: τὴν ἢ μεσημβριῶν τῆς Γερμανίας πρὸς τὸν ὄρη τῆς Δανυβίου ποταμῆς τὸ δυτικὸν μέρος. ὃ ἦσιν ἐχθὲρ τῶν ἠμετέρων. ἢ κεφαλὴ τῆς Δανυβίου ποταμῆς. τὸ ἢ τὴν ἐκτροπὴν τῆς εἰς τὴν Γερμανίαν πρώτης ποταμῆς. τὸ ἢ τὴν ἐκτροπὴν τῆς πρὸς μεσημβριαν φέροντος ποταμῆς, ὃς καλεῖται Αἰνός. τὸ ἢ τὴν ἐκτροπὴν τῆς πρὸς ἀργυρῆς φεροντὸς δόρυ ποταμῆς, ὃς ἴσιν τὴν Γαβρέτα ὄρη. τὸ ἢ τὴν ἐξῆς ἐκτροπὴν τῆς πρὸς τὴν Λένας ὄρη πρὸς ἀργυρῆς φέροντος ποταμῆς. ἢ φεζῆς Ἰπτεροφῆ, ἀφ' ἧς εἰν ἢ ἐκτροπὴ τῆς πρὸς μεσημβριαν φέροντος ποταμῆς, ὃς καλεῖται Ναερσών. (lege Ἀρραβών.) id est: *Latus autem Germaniæ meridionale terminat Danubii pars occidentalis. qua situm habet hujusmodi: Caput Danubii amnis. id, quod*
50 *est juxta discessum primi fluminis in Germaniam versus. id, quod est juxta discessum amnis versus meridiem ducentis; qui vocatur Aenus. id, quod est juxta discessum amnis secundi in septemtriones versus ducentis ad Gabritam silvam. id, quod deinceps est juxta discessum amnis apud Lunam silvam, versus septemtriones fluentis. dein conversio, à qua est discessus amnis in meridiem versus fluentis; qui adpellatur Arrabo. Meridionale Germaniæ latus cludi ait amne Danubio. ejus tractum per confluentia in eum flumina describit. in dextrâ ripâ, à meridiè recenser *Aenum & Arrabonem*; quorum ille vulgò nunc *die In*, juxta Passlavium; hic *Rabe*, juxta cognominem sibi Hungariæ urbem, in Danubium defluunt. A lævâ ripâ, id est, à septemtrionibus, tria notat flumina: quorum secundum à *Gabretâ silvâ* deducit; tertium*